

Práce Andrey Malecké je šťastným případem tvořivého setkání osobitě myslící čtenářky s klasickým dílem, jehož výklad je sice dávno ustálený, avšak pro ni naprosto neuspokojivý, neboť ona sama čte dílo zcela odlišně. Rozhodla se proto podat svou vlastní interpretaci, a to ne jako mladistvou provokaci, namířenou proti vykladačským autoritám, ani jako pokus o originalitu za každou cenu, nýbrž jako výsledek poctivé analytické práce, opřené o relevantní literární teoretické koncepty a dlouhodobé promýšlení tématu.

Zatímco pro dosavadní vykladačskou tradici je Turbina K. M. Čapka-Choda románem o úpadku pražské měšťanské rodiny, odrážejícím autorův bytostný pesimismus a jeho vnímání lidského života jako hříčky osudových iracionálních sil, pro autorku práce je naopak oslavou elementární životní síly, jež je s to přežít všechny osobní prohry a nadosobní katastrofy. Tato zásadní odlišnost je nejpatrnější v interpretaci závěru díla: jestliže tradičně bývá Mánina proměna z nadané vědkyně v matku dvojčat interpretována jako její životní prohra, Malecká ji vnímá jako nalezení toho, co je v životě skutečně důležité; ani v Tyndině proměně z talentované operní zpěvačky v obtloustlou paničku nevidí tragiku ztráty vyšších ambicí. Text románu je natolik hodnotově ambivalentní (v tom je Čapek – Chod přímým dědicem Nerudovým), že umožňuje oba protikladné výklady. Interpretace Andrey Malecké je tedy zcela legitimní, zvláště když je podložena dostatečně přesvědčivou argumentací, metodologicky se opírající jak o teorie komiky, tak zejména o Bachtinův koncept karnevalové kultury a jejího znejistění hranice mezi vysokým a nízkým.

Domnívám se, že vzpoura Andrey Malecké proti tradičnímu výkladu Turbiny, kořenícímu v estetství počátku 20. století a považujícímu v jeho duchu elementární přežívání za úpadek lidství, není jen sporem o výklad jednoho více či méně zapomenutého románu. Malecká tu instinktivně narazila na daleko obecnější axiologický problém české kultury, vykrystalizovavší zejména nad sporem o Švejka. Malecká svou interpretací Turbiny stojí na straně tohoto Haškova (anti)hrdiny, pro něhož je hodnotou už život sám (zřejmě ne náhodou několikrát v různých souvislostech odkazuje na Blažičkovu fenomenologickou interpretaci Švejka). Je až s podivem, že pohled na Turbinu (a dílo Čapka-Choda obecně) pod tímto, pro českou kulturu příznačným zorným úhlem, dosud nikoho nenapadlo. O to více je třeba ocenit autorčinu invenci.

Závěr: práce Andrey Malecké je z těch, jež bychom si přáli číst častěji, neboť jde o příklad ryze osobního kontaktu s literárním dílem, vyprodukovaného originální interpretací, opřené o nadstandardní erudici. Plně ji proto doporučuji k obhajobě a navrhuji klasifikovat ji jako výbornou.